

exponeo hys versibus ubi p̄us
Et 2. 2. q. lxij. dicit q̄ int̄ illa q̄
 in hys versibus enumeata sūt.
 q̄nq; obligat̄ semp̄ ad restitu-
 cōez. **Prīmū** est iussio. ut cū q̄s
 iubz aliquē dēp̄dari. aut alias
 iniuste dānificare. si ex ei⁹ ius-
 sione fit: tenetur ad restitu-
 cōē totū. **Secūdū** est oēsus in
 rapinam aut in aliam iniustā
 dānificacōez; et hoc i eo s̄n cui⁹
 oēsus talis rapia aut alia dā-
 nificatio fieri non poterat. **Ter-**
 cū est recursus. scz; q̄n quis ē
 receptor latronum. et prestas
 p̄ocaniū. Nam qui r̄ceptat la-
 trones et tuetur eos. aut rem
 raptā f̄ furatā dolose celat. ita
 q̄ p̄ hoc impeditur restitucio
 reuile tenetur in solidū cū hys
 q̄ abstulerūt. **Quartū** p̄cipās.
 ut cū quis p̄cipēs ē in crimie
 furti. p̄de. vel similiū. ut q̄ la-
 tronem se sociavit ad spoliandū et
 p̄tē accepit. **Et** ille q̄ p̄cipat
 in crimie tētur in solidū de toto.
 si ille qui p̄cipat nō in crimi-
 ne s̄ solū in re accepta. ille so-
 lū tenetur restituere q̄s de re
 sciēter emit vel accepit. **Quintū**
 nō obstās. cū scz; h̄mō. spolijs
 latrocinijs. et ceteris malis. ex
 officio obstare tenetur. ut p̄ci-
 pēs terre. q̄ iustitiā cōsuare
 tenetur si nō obstat cū obsta-
 re possit. et sic p̄ ei⁹ defectū in-
 ualescūt latrones et ceteri male-

scōres ad restituōez tētur. **Si**
 milit̄ intelligatur de nō mani-
 festate. et cū ouenit ex officio
 maifestare. **Aut** h̄m̄ scotū. q̄ in
 iudicō re q̄sit⁹ tacz. ubi res fi-
 nalit̄ possz restitui ei cui⁹ ē a-
 dicēdo veritatē ubi nō immine-
 ret sibi p̄iculū status aut p̄so-
 ne. **Cō**similit̄ p̄dictis itelligē-
 dum ē de non repl̄dēte. et cui
 hoc cōp̄tit ex officio ut dicit
 th̄. 2. 2. q. lxij. **Et** s̄bdit q̄ p̄nci-
 pibz terre ex hoc imminet p̄-
 culū p̄pter hoc ei p̄tate publi-
 ca potuntur. ut scz; sint iustitie
 custodes. In alijs aut enumeā-
 tis in versibus non tenetur h̄o
 ad restituōez. n̄ in certis cas-
 bz scz; quādo h̄o p̄babiliter cre-
 dit q̄ suū oñiū fuit efficac⁹. et
 q̄ alias sine suo oñiū non fu-
 issz facta ablatō. **Similit̄** non
 ois palpo vel adulatoz tenet̄.
 si ille qui adulatō icitat ad au-
 ferendum laudās p̄ illo a di-
 cēs signū eē strenuitatis. **Et**
 maxie tūc tenetur ad restituti-
 onē q̄n p̄babiliter credit q̄
 sua adulacō fuit cā iniuste ab-
 lacōis. **Item** intelligatur de de-
 trahēte si p̄pter d̄tractionē ip̄e
 audiēs puocatur et dānificat
 iniuste eū cū detractū ē. **Et** di-
 factus th̄. 2. 2. q. lxij. q̄ p̄nci-
 paliter restituere tenetur illi
 q̄ fuit p̄ncipales in facto. **P̄**io
 quidē p̄cipiens dānificacōez

Septimū Preceptum

licita ad aliqd obligatur. et ei non soluit alio iusto. ut cū nō reddit depositū rite repositū. nō restituit accomodatū. non soluit mutuū. non reddit p̄tū mercenario. Aut nō soluit alias debita. ut sūt veltigalia. et hōmō ad q̄ soluēda q̄s iuste obligatur. Secundo cū q̄s iniuste aliqua ac q̄s hinc quo cūq; modo. siue p̄ vsurā. siue p̄ furtū. siue p̄ rapinā. siue p̄ defraudacōem in mēsurā liq̄dorū vel aridorū. siue p̄ p̄dā falsā. siue per fraudem vel falsitatē in rei substantia. quātitate vel q̄litate. ut supra dictū fuit. Tercō cum ei aliqd tale datum ē in mūnere. a relictū in hereditate. a in testamēto. Aut ē sibi veditū ab eo q̄ ius in eo non habuit. eo q̄ res sua non fuit. aut p̄tatem eam dādi nō habuit. Omne igitur tale opt̄ restituerē. alias cōtra p̄ceptum hoc agitur. a q̄iūter peccatur. Et istis additur. q̄ q̄ alteri iniuste nocuit. et dānū in reb; intulit. tenetur sibi dānū recōpensare etiā si in de nō habuit. ut si combustisti domū meā iniuste. teneis mihi ad recōp̄sacōem totū dānū q̄uis nihil de domo apud te remāserit. Secūdo d̄ q̄ non solum iniuste ablatū. ē restituen dū. s; etiā fruct; ei? si sit res de se fru-

Capitulū Septimū

ct. scilicet ut ager vinea. Et hoc dicit esse v̄ de possessore male fidei. et de fructib; q̄ sup̄sūt deductis exp̄ns; que sūt gr̄a fructuū querēdorū. gregādorū. a cōseruādorū. Si autē ablatum sit res q̄ non est de se fructifera. ut pecunia: tūc aut rēs vel imūste detinēs tenetur ad restitucōem; equiualeētis. et ad recōp̄sacōem; dāni q̄s ille passus est ex carētia pecunie sue. non tñ opt̄ q̄ tñtum restituat. q̄ntū ille lucrari potuiss; cum pecunia. s; s̄m estimacōem; lucri q̄s acciderē s̄sueuit. p̄sato labore. et fortunij; q̄ in lucro alias acciderē potuissent. lucrū enim non solū pensatur vel causatur ex pecunia a labore. Rā s̄m thō. 2. 2. q. lxij. Qñ dācō alicui? illi cita ē. et cōn legem. ut cū q̄s symoniace dedit. tunc nō p̄t reperere. s; meretur illud datum amittere. nec deb; sibi restitucō fieri. Et alius q̄ symoniace accepit non p̄t retinere. s; deb; in pios vsus dūtere. Tercē cū est dubiū. cui sit restituen dū. Rñ dēt doctores q̄ illi q̄ v̄ro dñs rei ē. Aut iniuste dāni factus. si ē viu; et noscitur. S; si nō est p̄ns: debet exp̄ctari aduētus ei;. et tūc sibi restitui si saltē speratur aliqñ reuersurus. Si autē nō speratur redit; ei;. tūc si res ē magni valoris

d; sibi trāsmitti si pōt omo de fi
 eri. nec obstat dicit scūs thō. si
 remittēs dānū remittēdo pati
 atur. q; p se sibi p; hui? dānū
 cā fuit. p hoc q; altei suum inu
 ste abstulit vel detinuit. Si autē
 trāsmittēre nō possit. ā si forte
 res nō sit magni valois. ita q;
 nō possit sibi rmiti sine maio
 ri incōmodo q; res ess; sibi vti
 lis si eā hret. tūc pōt eā d aē ali
 quib; cognatis ei? p; quoz
 b; q; psumitur lege natuē q;
 ille vlit magis restituēz hei
 p; in q; suis q; aliens. Et si nō
 hret cognatos. aut non nosce
 rētur. poss; rē committēre vni i
 cenobio cū tali ptestacōne. q;
 reddere teneatur. si vnq; req;si
 erit vel cōparueit. aut etiā resti
 tuat h;redib; suis si vnq; tales
 opauerit. Si autē dñs rei resti
 tuēde vel ipē dānificatus oino
 inētus sit 7 ignotus. nec pote
 rit sciri. 7 similit; h;redes ei? ig
 norātur oino. nec sciri pnt ad
 hibita suffitiēti diligētia. tunc
 paupes sunt h;redes illaz rez
 restituēdaz. nō ei ille iniustu
 ablatoz vl detētoz aliearū rez
 p hoc deobligat; a restituēdo.
 nec pōt sibi p; retinē. h; tenet
 dare p aia illius cui restitucio
 debebatur. Si vro dñs rei re
 stituēde ē mortu; detur h;redi
 b; suis. 7 si nō sciūtur h;redes.
 nec facta diligēti inquisicōne

sciri possunt. detur paupib; p
 salute aīe sue scdm mos pre
 missum. Cui enī non pōt tpali
 ter reddi. reddatur spiritua
 lit;. Reddicio autē spiritualis
 fit cū datur paupibus p ipso
 7 p ipius aia. ¶ Quartū dubi
 um ē p cui? manus debēt talia
 distribui paupibus 7 reddi.
 h; q; per man? ofessoris vel ali
 cuius alteri? de cuius fidelitate
 ofidat. S; discō. q; nō inuene
 rit. q; necessario dēminat; fit
 mediator i distribuēdo paupi
 b; illa. Et addit vidz m q; tal
 p seipm possit paupib; reddere
 7 distribuē. cōsilio tñ alicuius
 boni viri. Quia poss; cōtingere
 q; dar; tali mediatoz de cuius
 fidelitate cōfider;. 7 q; talis tñ
 sibi p; applicaz. vel alijs vsib;
 q; debz. vñ vbi lex diuina vl
 ecclesiastica non ligat psonā.
 sequēda est rō naturalis. Illa
 autē magis dicit q; psona q;
 tenetur magis restituat p seip
 sū q; p aliā. nō tam excluēdo
 ofiliū boni viri h; magis inclu
 dēdo. ¶ Quintū dubiū. Qñ sit re
 stituēdū h; q; quilib; tenetur
 statim restituere alienum. nisi
 dilacōez volūtaiaz h;eat ab eo q;
 ē dñs rei. q; ut dictū est p;us.
 Sic ē cōn iustitiā 7 dilcōez p;ri
 mi 7 otr pceptū dei auferre ali
 enū. Ita ē cōtr iustitiā. cōn dile
 ctōez p;ri 7 cōn dñm pceptum

Septimū Preceptum

tenere alienū iniuste. ideo est magnū peccatum. **S**ostat q̄ p nullū tēpus licet peccatū cōtinuare. s̄ quilibet tenetur peccatū statim dēserere tam q̄ ad actū voluntatis elicitū. q̄ quo ad actū exteri⁹ impatum. **J**uxta illud Eccl̄. xxi. quasi a facie colubri fuge peccatū. **I**gitur q̄libet tenetur statim restituere ablatā. a quecūq; aliena in q̄b? non hab; ius nisi ip̄e obtiner; volūtariā dilacōem a dño rei. qz non lic; dētinere alienū. id ē eo nolēte. **A**b isto tñ excipit **S**cotus aliquos casus i q̄b; fm eum licitum est differre restitucōez exteriorē. dū modo assit interior restitucō. id est firma volūtas restituēdi q̄ cito occurret circūstantie oportune. **E**t illi casus oprehēdūtur s̄ hac maxīma. licitum ē dētinere re alienā. qñ ille sc; dñs rei racōnabiliter dēber; velle eā dētineri. **S**i in aliquib; casib; racōnabiliter dēber; velle q̄s re suā dētinere de facto. q̄ tñ haberet firmā volūtate restituendi. positus ibi ad hoc circūstantijs oportunis. **P**rim⁹ illoz casuū fm. **S**cotum est. **Q**uādo restitucō ad statim ess; notabiliter dānosa omunitati: tunc nō tenetur ille statim restituere. qz i tali casu alter dēber; velle restitucōez nō statim sibi fieri. qz

Capitulū Septimū

magis d; velle bonū omunitatis. **E**t ideo d; racōnabiliter velle aliq̄le; dilacōez illi⁹ restitucōis boni vtilis. **S**ecūd⁹ casus qñ restitucō ess; dānosa eicui dēber; fieri ut reddere gladiū furioso. q̄ mediāte se vel aliū interstitiat ut dicit sc̄us t̄lx. 2. 2. q. lxij. qz si res restituēda appar; p nūc grūiter noxia illi cui restituenda for; vel etiā alteritūc nō dēber; restitui ei. qz restitucō ordīnatur ad vtilitatē illi⁹ cui restituitur. **O**ia ei q̄ possidētur s̄ racōe vtilis otinentur. nec tñ q̄s dēber; sibi eas appriare i tali casu. s; d; re suaē ut o gruo tpe restituat. vel alii cui tradere tutius cōservāda;.

Terti⁹ casus ē qñ immēdiata restitucō ess; diffamatoria restituēti. **S**icut fur occult⁹ nō tenetur statim dē facto restituere s; p̄t captare tēpus i quo sine sui diffamacōe restituat. dēber; tñ habere volūtate restituēdi q̄ cito oportune possit. a dēber; ad hoc diligētā adhibere. **A**ddit etiā scotus qz quādo ablacō fuit occulta: tūc nō tenetur ablator se p̄dere. nec tenetur p seipsum restituere. s; p̄t hoc facere p aliam psonā discretā; a fidelē; a expedit p ofessorē cui prius ē peccatum in cōfessione detectū. supposito qz sibi credatur de fidelitē

29

39

no

no

19

Septimū Preceptum

restituēdo id qđ sue fidei cōmī-
sū est. Et etiā qđ caute restituat
sine manifestacōe eius qui pri-
us abstulit. 7 nō restituit Et i
tali casu pōt restitucō differri
quousq; volūtas 7 optunitas
talis psonē medie possit habēi

h **Q**uartus casus. quādo accele-
racō restitucōnis eēt multū dā-
nosa restituere debēt. 7 brevis
dilatio restitucōnis non esset
dānosa. vel nō multū dānosa
ei cui hec debet; tunc itēz non
tenetur statū restituere de fco.
h̄ sufficit qđ statū ex affectu re-
stituatur. cū cessabūt impedimē-
ta h̄m̄c̄m̄. **Q**uintus casus qñ qđ
est oīno impotēs ad restituē-
dū. Talis em̄ ptūc nō tenetur.
sed cū peruenit ad p̄m̄guiorē
fortunā. Actio enim nō extin-
guitur p̄m̄opiā h̄ sopitur. Et
talis deb; habere forte volūta-
tem restituēdi si aliquādo po-
tēs erit ad hoc Et s̄c̄t? Tho. 2.
2. q. lxij. dicit. qđ i hoc casu deb;
homo remissionē petere ab eo
cui restituendū est. vel saltē vo-
lūtariā dilacōez; 7 hoc petat ā
per se. aut p̄ alium. Et videtur
qđ pari racōne sit faciendū i
casu p̄cedēt. h̄c sunt dicta de
restituōe facta. 7 de bonis for-

i **S**iquēritur quō resti-
tucio sit faciēda de bonis cor-
pis que quis aufert. **S**c̄o. **S**c̄o.
vbi prius. qđ si occidit aliquē

Capitulū Septimū

imuste: si sibi pro illo a iudice
sc̄dm legem istius loci infligi-
tur mors. ut sic vitā reddat p
vita. debet illā patientē sustine-
re a sic solue penā illā. Si autē
sibi a nullo infligitur iudice tūc
expedit sibi ut vitā suā expōat
in causa iusta. ut oīra infideles
a inimicos ecclesie p̄ restitucō-
ne fatēda illi cui vitā abstulit.
Qđ si non velit tātā restituti-
one; facere non pōt tamē a re-
stitucōe oīno immunis eē. Si
cut quidā dicit sc̄o. absoluunt
homicidas. nec eis restitucōez; ne-
cessario incubentē inuigentes. qđ
si facilius possit trāfire homicida
qđ camicida. v̄ homicida. qđ si oc-
cidit h̄ quis bouē p̄ri sui. vel ca-
nē. nō absoluētur sine restitu-
cōne. tenetur ergo ille ad resti-
tucōem faciendā equiualentē
vite quā abstulit. a hoc eo mō
quo pōt equiualentia in talibus
esse. Nec hoc solū tenetur. h̄ ut
addit **S**c̄o. si inf̄ctus sustenta-
bat aliquos. ut patrē matrē. v̄
pp̄m̄quos: tētur interfector oī-
b; illis ad tātā restitucōez; quā
tam eis abstulit p̄ interfectorē;
istius. **D**e mutilacōne v̄ro. **k**
aut alia corporali di. **S**c̄o. de-
bet hec restitucō p̄ pecuniā 7 il-
la debet r̄ndere non solū dāno
qđ quis incurrit p̄ mutilacōez;
p̄ toto tpe vite sue quo vsurus
fuisset membro absciso. h̄ etiā;

Septimū Preceptum

debet rñdere expēsis appositus
in curacōe. et ultra hoc placacō
in lesiō q̄ req̄reret. etiā si nō esset
talis mutlacō et solacō in sic
afflictū. q̄ p̄petua ē sibi et sola
cō et tali mutlacōe. pl̄ etiam
s̄m sco. p̄ d̄ rāda est mutlacō
paup̄is q̄ diuitis quia paup̄
pl̄ indigebat mēbro absiso
ad victū necariū ac q̄rēdum.
De talib; restitucōib; hēdis
p̄ vita ablata. a p̄ mutlacōib;
b; mēbroz. a lesiōib;. et d̄
nis corp̄is dic̄. sc̄us thō. 2. 2. q.
lxj. q̄ in q̄ non p̄t recōp̄sai
ēquales: sufficit q̄ recōp̄satur
q̄d est possibile. Sicut p̄t; de
hōnōib;. qui sūt ad d̄u. et ad
parentes. q̄b; non p̄t redci
ēquales ut dicitur. viij. Et hi.
Sic etiā i p̄posito quādo illd̄
q̄d ablatū est. non ē restitui
bile p̄ aliqd̄ egle: debet fieri re
cōp̄sacō qualis possibilis est.
puta cū q̄s alicui abstulit mē
brū: debet ei recōp̄nsare i pecu
nia. vel in aliquo honore. et si
milib;. et si d̄rāta et d̄icōe vtrius
q̄z p̄sone. et s̄m arbitriū hōi vi
ri. **S**ecūdo p̄ncipalit̄ dicē
dū ē de restitucōne hōne fame
ablate i toto vel in pte. **U**bi
nōndū s̄m thō. et sco. in. iij. di.
xv. et ex dictis s̄cti thō. 2. 2. q.
lxij. q̄ q̄druplicat̄ attingit ali
quē d̄amificare aliū i fama. **P**ri
mo vrū crimē suū de co mani

Capitulū Septimū

festacō et iuste. ut cū q̄s maliti
am alterius maifestat ei q̄ cor
rigere hab; **A**ut si incorrigibi
lis ē: maifestat in ospectu ecc̄ie
et hoc bō intēcōe. sc; ut confu
sus a p̄cō desistat. vel saltem
ut alij discedāt ab ei; cōsorcō
infectio et corruptio. suato tñ
ordie iuris et fraterne correct
onis **E**t qui isto modo manife
stat crimē alterius. et sibi au
fert famā: nō peccat in hoc. nec
tenetur sibi famā; restituere.
Secūdo d̄amificat quis aliū
in fama et hoc iniuste. sc; falsū
crimē sibi imponēdo. id ē false
eū corā alijs accusacō de crimi
ne de quo nō ē res. et q̄ isto mo
do accusat et p̄ximū d̄amifi
cat in fama sua. grauiter pec
cat. quia mai; ē auferre famā
q̄ temporalia **E**t qui aufert tem
poralia alteri. grauiter peccat ut
dictū fuit sup̄ p̄cepto quinto.
cap. viij. q. r. **E**t p̄cepto. vi.
ca. ij. b. ergo q̄u; peccat q̄ sic
iniuste aliū d̄amificat in fama.
hōies enim diligūt pl̄ famā;
suam q̄ tpalia sua. **T**alis eni
sic false et iniuste d̄amificās p̄
ximū. tenetur sibi famā suā re
stituere. hoc illo mō q̄ vrū
suum retractet absolute apud
oēs ad quos p̄ eū puenit. dū
mō sciat et possit. deb; ei apud
oēs cōfiteri falsū se in hoc et illo
dixisse ut dicit sc̄us thō. et sco.

Septimū . Preceptū

dicat qd d; sic fama; restituere.
q; retrahit; verbum suū seu illud qd
sibi false imposuit. et hoc ita pu-
blice sic sibi imposuit. q; alias nō
fuit iustitiā reddēdo pxiō qd
suū ē. Ex q; em̄ hō tenetur resti-
tuē tēp alia ut dictū ē multo a-
forcozi tenetur restituere famā
sic iniuste ablatā. q; ē multo p-
cofioz tpalibz. vñ pū. xxij. dicitur
Meliorē nōmē bonū q; diui-
m tie multe. **S**; dicitur aliquis.
nō imposit tale crimē i publico
asserēdo illud de eo. s; murmurat
et incaute et indiscrete loq̄tur.
vel alicui corā pluribz loq̄tur
et narrat hmoi non tanq; sibi
certū. s; dicit se sic audiuisse. An-
talis teneatur famā illi restitu-
ere sy. sco. d. rara fides ido. quia
multi multa loquuntur. Et ideo
sic murmurās a incaute loquēs
de alio falsū emen sc; dicendo
apud alios: forte ille fecit hoc.
certe pōt eē q; fecit. a dicendo
ego audiui q; ille fecit hoc. Et
hoc n̄ ex mō dicēdi tal' ondat
aliquā certitudiez maiorē q; ex
rlacōe cori: nō aufert ex natura
act; illi i opioe illoz audietū.
q; si illi firmit' accipiāt et credāt
ex hoc illū de q; est hmo crimio-
sū eē. leues sūt. Quia q; cito cre-
dit. leuis est corde. Veruptū q;
a scādalo pufilloz opt; caue.
Juxta illud pauli. i. cor. viij. Si
esca mea scādalis est fratre meū.

Capitulū Septimū

nō māduco carnes in eñū.
Et multi sūt tales pufilli leues
ad credēdū mala. et ideo piculo-
sū ē corā ipf talia audita ex re-
lato referre. Et si hoc fiat ex in-
tencōe mala. ut sc; aīo et intēci-
one ledēdi famā illi; de q; hmo
ē: tūc nō ē facile excusae qn̄ sit
cōn caitatē. et p on̄s mōzle. **S**i
aut fiat corā talibz pufill' ale-
uibz ad credēdū mala. et fiat ex
incofideracōne. durū ē dicere q;
exeat gen' pccā vniuersalis. q; lin-
gua in lubrico posita ē: et q; nō
offendit verbo. h pfect' est vir
Et dicūt aliq; q; si q; ex alicui'
tali relacōe notā ifamie incur-
riss; apud illos. apud quos sic
locut' ē. tenet ille sibi restituē
famā. et dicē apud eos se falsū
in hoc de isto audisse. et minus
cautū se locutū fuisse. vel q; sibi
nō fueat credēdū. cū tale cōn p-
xim dixit. qn̄ illud retulit otr' bo-
nū pxi. de quo nullā cōtitudinē
habuit. vñ aliq; ofili mō restitu-
at pxiō famā. put melior potue-
rit. **T**ercō dicit q; aliq; dā. n̄
mificat pxi i fama. et hoc verū
de eo dicēdo. s; iniusto mō. ut cū
q; occultū crimē alteri; pdit
cōn debitū ordiez. seu cū verū cri-
mē alteri; s; occultū nō fuato
ordie iuis cōn eū i publico ppo-
nat. de hoc dic. s. thō. tētur illi
dā mificatio i sua fama restituē
famā q; tū pōt. tñ sine mēdacō.

Septimū Preceptum

ut q̄ se dicat male dixisse. vel
 q̄ iniuste eū diffamaueit. vel
 alio tali modo. **Et si non**
 p̄t famā sibi restituere: debet
 sibi illō dānū aliter recōpēsaē
 put etiā de alijs damnis supi
 us fuit dictū. **Et scō. de hoc dicit.**
 q̄ talis nō tenetur retractare
 vrbū suū. qd̄ p̄posuit i publi
 co. q̄ sic fatiēdo mētiretur. cū
 sciat illud qd̄ cōtra eū p̄posuit
 esse v̄z. a ideo non d̄ mētiri
 p̄pter qd̄ cūq̄ bonū alteri red
 dēdū. p̄mo in nullo casu ē mē
 tiendū. s̄ tenetur alio mō licit
 to sibi red dē famā. ut p̄ hmōi
 v̄rba non credatis eū esse ta
 lē. **Male ei dixi. a fatue dixi. Et**
 illō suū dictū. tūc est v̄z. q̄
 non fuato ordīne iuris p̄posu
 it in publico. qd̄ non fuit v̄z
 publicū. a ergo in hoc male
 stulte a fatue dixit. **Et illa sua**
 fio. sc̄z nō reputetis eū eē talez
 ē bō. q̄ qlibet p̄sumendū ē bo
 nū donec p̄betur contrariū. **Iuxta**
 illud. **Extra de scrutinio i ordi**
 ne fatiēdo. hūana fragilitas
 istū quē indignum eē non no
 uit. dignū deb̄ estimare. **Sil**
 lenon ē p̄batus malus corā
 illis. a ergo hoc p̄suadēdū ē
 eis ut eū non r̄putēt indignū
 a malū. **Quāto otigit quem**
 dānificare aliū i fama. sc̄z v̄rū
 crīmen. s̄ occultum i publico
 sibi impositum negādo. q̄ ip̄

Capitulū . Septimū

sum q̄ sibi crīmē imposit ostē
 dit in hoc mendacem. a notat
 eū de calūnia. id est de falsi crī
 mis impositōne. **Et de illo dicit**
 scō. q̄ ille sic negās. non tene
 tur retractare negacōez suā q̄
 negauit in publico. v̄z crīmē
 sibi impositū. q̄ ut dicit. nō te
 netur in publico quicūq̄ sta
 tim in iudicō cōfiteri se reū. nisi
 fuit cōuictus. **Tenetur tamē**
 p̄ quedā v̄rba sobria ut sta
 tū an hoc dictū fuit restituere
 famā illi accusati. quē idirecte
 notauit de calūnia. v̄z dicen
 do non habeatis eū p̄ calūnia
 toze. q̄ credo q̄ habuit intēcō
 nē bonā in p̄ponēdo. vel forte
 ip̄ credidit se p̄bare posse in
 tētū suū. a deceptus ē. **Ex q̄bus**
 p̄t̄ q̄ p̄iculosū a magnū pec
 catū sit aliq̄ue ifamae. **Ter**
 cō p̄ncipalit̄ d̄d̄. ē de dānifica
 te aliū in aīa sua. id est in bonis
 aīe quō teneatur restituere.
Vbi nōndū s̄m scō. per bona
 aīe intelligendo bona moīs. q̄
 acq̄sita corūpūtur. a acq̄ren
 da impediūtur. p̄ vitia enim a
 peccata virtutes iā acq̄sitate cor
 rūpūtur. a q̄ deberēt ex bonis
 actib̄ generari. p̄ vitia impedi
 unt ne generētur. **In istis bonis**
 aīe sc̄z virtutib̄. a actib̄ vir
 tuosis non p̄t v̄nq̄ aliū dire
 cte dānificare. auferēdo ea si
 bi sic auferūtur extēiora bona.

Septimum Preceptū

aut infūdeō sibi contraria. sc; vi-
tia ꝛ peccā. qz peccm intntum ē
pecc; inq̄tum est volūtariū. nā
si nō ess; volūtariū nō ess; pecca-
tū ut dicit aug⁹. in de vera reli-
gione. Igitur sola volūtate ꝛ ꝓ-
pōt quis sic directe dānificari.
sc; in seipso causādo volūcones
malas ꝛ peccā. ꝓt tamen vn⁹
dānificāe aliū indirecte sc; tñ-
hēdo ex intencōe a bonis opib;.
ꝛ sic impediendo a gnācione
vtutū. ꝛ inducēdo ad mala ope-
ra q̄b; vtutes corꝛūpūtur. ꝛ vi-
cia generātur. Et talis inductō
ad malū. ꝛ retractio a bonis cō-
tingit multis modis. vic; iūbe-
do. ꝛ sulēdo. ꝛ ꝓsuadēdo. ꝛ rogādo.
ꝛ deridēdo bō. ꝛ laudādo mala. ꝛ
sic de alijs modis. Ad ꝓpositū
ig; ꝓmo dicēdū qz q̄ alium sic
dānificat in istis aie bonis gū-
ter peccat. qz cōn dilcōnem dei
agit. eo qz r̄trahēdo a bonis minu-
it hōrez q̄ deo exhibētur. ꝛ idu-
cēdo ad mala. aug; dei in hōnōā
cōez ꝛ offensā. Agit etiā cōtra
dilectōez ꝓxim; cui debet; velle
ꝛ facē bonū. h; vult. ꝛ facit sibi
malū. Et peccmē tñto gūi⁹. qz
to dānū est mai⁹ qd ꝓxio iſer-
tur. Exēpli grā. gūi⁹ peccat ce-
teris ꝓaib; q̄ dānificat ꝓximū
in libra qz si in solo denario. Cū
aut bonū anime sit inestimabi-
le melius bonis corpis ā fortu-
ne. sic aia incōꝓabilē melioz ē

Capitulū Septimū

corpe: sequitur qz multo grū-
us peccat qui dānificat aliū in
bonis aie. ut in virtutib; ꝛ opib;
bonis quibus meretur eter-
nū bonū. qz peccet q̄ dānificat
in bonis corporis aut fortune.
Secūdo dicitur qz sic dānificas
aliū in bonis aie. tenetur
sibi ad restitucōez modo ꝓssi-
bili ut dicit. Seco. Et ꝓt; qz cū
bona virtutū sint maxima bō
inter oia hūana bona in ꝓnti
vita s; in aug⁹. li. ꝓimo retra-
ctiōnū: ꝓl; dānificat ꝓximū q̄
in istis eū dānificat. qz in q̄bul
cūq; alijs. ꝛ ꝓ oīs plus tene-
tur s; in iustitiā ad restitucōez
suo ꝓximo de tali fatēdo. qz tū
sibi ꝓssibile ē. qz de alijs bonis
Talis aut restitucō fiat sic. ut
dānificas illū dānificatum
suadēdo. inducēdo. exhortādo.
ꝛ alijs bonis modis efficaciter
inducat ad ꝓnitētiā. ad vite
emēdācōem. ad actus bonos:
virtutū gnātiuos. Et si nō suf-
ficiat sua ꝓꝓa ꝓsuasio aut exhor-
tācō ꝛ similia. adducat alios
efficacōez. dūmodo tamen illi
non ꝓdat peccatū illius occul-
tum. Et si nō sufficiūt ꝓsuasio-
nes h; mōi ꝛ inductio ad bonū.
qz facilius est ꝓuertē qz con-
uertere: tunc tenetur vltra hoc
qz tum ꝓt impetraē illi ꝓuerfi-
onē ꝓ orācōez ꝓꝓias. ꝛ ꝓrati-
ones alioꝝ ꝓ ipm impetratas

Septimū Preceptum

a pecunias et alijs similibus
 aut melioribus modis possibi-
 libus. dānificans igitur aliquē
 in bonis anime tenetur sibi restitu-
 ere quod tibi est possibile. se-
 ptem sic agendo quod non publi-
 cet istius occultū peccatū. et ei?
 personā quā noscūt aut nosce-
 rent vix similiter p futuro. Ex
 his ē diligēter ostēdendum quod
 magnū peccatū est sollicitare et
 inducere aliū ad peccandum. quod
 in se ē magnum peccatū. et vltra
 hoc tenetur homo illi restituere
 et dānū recōpensare. quod hō
 vix pōt facere ad dōdignū. eo
 quod voluntatē iā allectā ad malū
 vix pōt hō reducere ad virtu-
 tē. pauci etiā sūt quod sic restituere
 conentur. cū tñ multi sūt quod
 sic restituere teneantur. Creber
 rima ei ē illa dānificatio. et
 maxie circa iuvenes vtriusq;
 sexū quod sepiissime inducuntur ad
 mala sup dictis modis. et non
 nūquā maior exēplis pessimis
 r corrupuntur. **S**ed quod facien-
 dū ē de eo quod dānificat aliū re-
 trahēdo eū a religiōe. **R.** scō. quod
 si quis abstrahit a religiōe ali-
 quē iā obligatū ad religiōnē
 p fessiois obligacōe: tenetur
 agere restitucōez. dānificauit ei
 religiōez; i illa psona. tenetur
 agere ut ille redeat ad religio-
 nē. **S**ed si aliquē dispositū ad i-
 tradū religiōnē retrahit. aut i-

Capitulū Septimū

pediuit ne intrar; et hoc non
 fecit inten cōe cōsulendi pprie
 vtilitati. s; sine fraude. Aut ex
 aliq racōnabili causa. s; fecit in-
 tencōe nocēdi religiōi. **E**t tūc
 quod interest inter habere. et im-
 ppe esse: idō non tenetur ad
 tātā rstitucōez religiōi: ad quā
 tā teneretur si ille fuisset in reli-
 gione acceptus actualit. **T**e-
 netur tamē ad aliquā restitucōez
 ut ad inducōem illi re-
 tracti. ut adhuc ingrediatur.
 vel ad inductionē aliqle alicu-
 i? alteri? aliqle equalētis. **T**ra-
 tētur restituere religiōi iniuste
 p eū dānificatē. p sone vro
 iniuste p eū dānificatē. ut quā
 retraxit extra religionem. **A**ut
 quā impediuit ne ingredere-
 tenetur etiā ad rstitucōez. **T**e-
 netur ei omī diligētia inducere
 re ad intradū mōsteriū. quod si
 nō pōt efficere. a forte ille quē
 impediuit ne intrar; p sūt se
 ad statū nūc impossibilē reli-
 gioni ut mrimonij: tenetur si-
 bi in suasionib; et in alijs spū
 alib; bonis ad equalētā illoz
 bonoz in quibus eū dānificauit
 retrahēdo a religiōe. et ad quā
 maiora p fess; i religiōe quod
 i seculo. **E**t hoc tenetur facere
 fm modis sup ppositos de dā-
 nificato in bonis anime quo ad
 virtutes. **A**ut fm alios melio-
 res prout poterit.

